

Şeâire saygı, takvanın alametidir

Bu ayet dışta görünen hürmet ile içteki takva arasındaki bağıın arasında çok derin bir ölçü veriyor.

ذٰلِكَ ۙ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ تَقْوٰى الْقُلُوْبِ

“İşte böyle! Kim Allah’ın şiarlarına saygı gösterirse, şüphesiz bu, kalplerin takvasındandır.”

(Hac, 22/32)

Burada Kur’ân, Allah’a ait nişanelere, alâmetlere, mukaddes değerlere gösterilen hürmetin sıradan bir gelenek, şekilcilik veya kültürel refleks olmadığını bildiriyor. Diyor ki: Bir insan Allah’ın şiarlarını büyütüyor, onlara saygı gösteriyor, onları hafife almıyor, onları basit görmüyorsa; bu, kalbinde takva bulunduğunun işaretidir.

Çünkü takva sadece “haramdan kaçmak” değildir. Takva, Allah’a ait olana karşı içte bir saygı, bir titreme, bir edep, bir hassasiyet taşımaktır. İşte bu yüzden ayette **“takvâ’i-kulûb”** denilmiştir; yani mesele sadece dille söylenen bir hürmet değil, kalbin derinliğinden gelen bir tazimdir.

ذٰلِكَ “İşte böyle, durum budur.” Bu ifade, önceki hükümlerin ardından gelen bir tasdik ve vurgu cümlesidir. Yani: “Allah’ın emri budur, hakikat budur, yapılması gereken tavır budur.”

وَمَنْ يُعَظِّمْ “Kim tazim ederse, büyük tutarsa, yüceltirse...” Buradaki **ta’zîm**, sadece şeklen saygı göstermek değildir. Küçümsememek, hafife almamak, hürmetle yaklaşmak, kıymetini bilmek demektir.

شَعَائِرَ اللّٰهِ “Allah’ın şiarları, nişaneleri, sembolleri, dininin alâmetleri...” Şeâir; Allah’ı hatırlatan, dine ait olduğu açıkça görülen, kulluğu temsil eden işaretlerdir.

Mesela: Kâbe, kurban, ezan, namaz, cami, Kur’ân, ihram, Safâ ile Merve gibi Allah’ın dinini açıkça hatırlatan mukaddes nişaneler; aynı şekilde sakal, başörtüsü gibi İslâm’a aidiyeti görünür kılan sünnet ve tesettür alametleri de şeâire taalluk eden hususlardandır.

Bunlar sadece birer şekil veya gelenek değil; dinin hayattaki görünür izleri, kulluğun dış

dünyadaki işaretleri ve ümmetin kimliğini taşıyan sembolleridir. Bu sebeple onlara gösterilen hürmet, aslında bez parçasına, taşa, binaya veya zahirî bir şekle değil; Allah'ın emrine, dinine ve o emrin temsil ettiği manaya gösterilen hürmettir. İşte bundan dolayı Kur'ân, Allah'ın şiarlarını tazim etmeyi kalplerin takvasından saymış; müminin içindeki iman, edep ve teslimiyetin dışta bu tür sembollere saygı şeklinde tezahür ettiğini bildirmiştir.

Yani ayet şunu der: Allah'a nisbet edilen, O'nun dinini gösteren şeylere karşı laubalice değil, edeple yaklaş.

فَانَهَا "Şüphesiz o..." Buradaki zamir, yapılan bu tazime, bu saygıya döner. Yani bu hürmet boş bir davranış değildir.

مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ "Kalplerin takvasındandır." Ne kadar zarif bir ifade! "O saygının kaynağı kalptir" diyor.

Demek ki kalpte takva varsa, dışa hürmet olarak yansır. Kalpte edep varsa, Allah'ın dinine ait şeylerde ciddiyet görülür. Kalpte iman kuvvetliyse, Allah'ın şiarları sıradanlaştırılmaz.

Kur'ân'a nasıl dokunduğu, ezanı nasıl dinlediği, camiye nasıl girdiği, namaza nasıl baktığı, Allah'ın isminin geçtiği yerde nasıl tavır aldığı, dinî hakikatleri konuşurken ne kadar edepli olduğu... bunların hepsi kalpteki takvanın dışa vurumudur.

Allah'ın dinine ait sembolleri küçümsememek, onlara saygı göstermek, onları hafife almamak; kuru bir şekilcilik değil, kalpteki takvanın alametidir. Dıştaki tazim, içteki iman ve edeb habercisidir.

Hız. Ömer'in Hacerülesved'e Hürmeti

Hız. Ömer radiyallahu anh Hacerülesved'i öperken şöyle der: "Ben bilirim ki sen fayda ve zarar vermeyen bir taşsın. Eğer Resûlullah'ın seni öptüğünü görmeseydim seni öpmezdim." İşte bu söz, şeâire hürmetin en büyük dersidir. Taşa değil, Allah'ın emrine ve Resûlullah'ın sünnetine hürmet vardır. Nefse darbe şudur: Ey nefsim! Sen hikmetini anlamadığın şeye hafif bakma; Allah'ın nişanesi olduysa onda hürmet vardır.

Sahabenin Ezana Hürmeti

Sahabe-i kiram ezanı sıradan bir ses gibi dinlemezdi. Ezan okununca dünya işi kesilir, kalpler mescide yönelirdi. Çünkü ezan sadece "namaza gelin" çağrısı değil, tevhidin şehirler üzerinde dalgalanan bayrağıdır. Bugün ezan okunurken lakayt kalmak, konuşmaya devam etmek, kahkahayı sürdürmek kalpteki hürmetin zayıflığına işaret eder.

Kur'an'a Karşı Edep

Sahabe Kur'an okunduğunda onu bir metin gibi değil, Rablerinden gelen kelâm gibi dinlerdi.

Ayetler onların kalbine iner, gözlerini yaşartır, hayatlarını değiştirirdi. Kur'an mushafına hürmet de buradan gelir. Mushafa gelişi güzel davranmamak, üstüne başka şey koymamak, abdestsiz dokunma meselesinde hassas olmak; kalbin "bu benim Rabbimin kelâmıdır" demesidir.

Mescide Giriř Edebi

Sahabe mescide girerken pazara girer gibi girmezdi. Mescid onların nazarında Allah'ın eviydi; orada ses yükseltmekten, boş konuşmaktan, dünya kavgası taşımaktan sakınırlardı. Çünkü mescidin taşına toprağına değil, onun taşıdığı manaya hürmet edilirdi. Bugünün dersi şudur: Mescidde telefonla oynamak, kahvehane gibi konuşmak, namaz mahallini sıradanlaştırmak şeâire karşı gaflettir.

Tâbiînin Namaz Hassasiyeti

Tâbiîn büyükleri namaz vaktini sıradan bir zaman dilimi gibi görmezdi. Namaz yaklaşınca yüzlerinin hâli değişirdi. Çünkü onlar namazı günlük programın arasına sıkıştırılan bir görev değil, kulun Rabbinin huzuruna çıkışı olarak görürdü. Şeâire hürmet burada ortaya çıkar: Namaza son dakikada değil, kalben hazırlanarak gitmek takvanın alametidir.

Hadise Hürmet Eden Âlimler

İmam Mâlik rahmetullahi aleyh, hadis rivayet edeceği zaman güzelce hazırlanır, temiz elbise giyer, vakar içinde otururdu. Çünkü o, Resûlullah'ın sözünü aktarıyordu. Bu tavır bize şunu öğretir: Peygamberimizin hadisleri sıradan bir bilgi değildir. Hadis okunurken laubali davranmak, alaycı tavır takınmak, "bunlar eski şeyler" demek kalpteki hürmet damarını yaralar.

Allah Dostlarının Ramazan Edebi

Allah dostları Ramazan geldiğinde onu sadece aç kalma ayı olarak değil, Kur'an'ın, rahmetin, mağfiretin ve kulluğun büyük bir şeâiri olarak karşılardı. Ramazan'a hürmet; orucu hafife almamak, iftarı israfa çevirmemek, teravihi yük görmemek, Kur'an ayını ekran ve eğlence ayına dönüştürmemektir. Ramazan'a saygı, aslında Allah'ın rahmet kapısına saygıdır.

Kâbe'ye ve Hacca Hürmet

Hacda taş, tavaf, sa'y, ihram, Arafat ve kurban gibi birçok şeâir vardır. Bunların zahiri basit görünebilir; fakat manası büyüktür. İhram bir bezdir ama kulluk alametidir. Kâbe taş binadır ama tevhidin merkezidir. Safa ile Merve iki tepedir ama teslimiyet hatırasıdır. Şeâire hürmet, görünüşe takılmayıp arkasındaki ilahî manayı okumaktır.

Günlük Hayatta Şeâire Saygı

Bir insan ezana susarsa, Kur'an okunurken toparlanırsa, mescide edeple girerse, namazı hafife almazsa, Ramazan'ı ciddiye alırsa, sakal, tesettür, selam, besmele, sünnet ve

mukaddes kavramlarla alay etmezse bu onun kalbindeki takvanın işaretidir. Çünkü sevilenin hatırasına hürmet edilir. Allah'ı seven, Allah'ı hatırlatan alametlere kayıtsız kalamaz.

Nefse Darbe

Ey nefsim! Şeâiri küçük görme. Çünkü senin küçük gördüğün şey, Allah katında büyük olabilir. Ezanı ses sanma; o tevhidin ilanıdır. Kur'an'ı kitap sanma; o Kelâmullah'tır. Mescidi bina sanma; o secde yurdudur. Namazı hareket sanma; o huzura kabuldür. Şeâire hürmetin yoksa, takva iddian kuru bir sözden ibarettir.